

BEGRAVNINGSPASTORAL

för Boo församling

(Antagen av kyrkorådet 2010-05-27)

Bakgrund

Svenska kyrkan är huvudman för begravningsväsendet och har ansvar för såväl kyrkliga som borgerliga begravningar samt begravningar av avlidna med annan trosuppfattning. Detta ansvar innebär att en god service ska upprätthållas, ändamålsenliga lokaler för begravning erbjudas samt att gravplats anvisas efter gällande regelverk. I möjligaste mån ska önskemål som finns tillgodoseas.

Önskas begravning enligt Svenska kyrkans ordning tas kontakt med präst eller församlingsexpedition och i annat fall med den kyrka eller det trossamfund som efterfrågas. Önskas borgerlig begravning tas kontakt antingen med begravningsförrättare som kommunen utsett eller annan. Församlingsexpeditionen är behjälplig med att förmedla kontakter med andra kyrkor, samfund, trosuppfattningar samt borgerlig begravningsförrättare.

Denna begravningspastoral beskriver hur arbetet med och kring begravning inom församlingsverksamheten i Boo församling skall utformas i kyrkan och kapellet invid kyrkan. Den är ett arbetsledningsinstrument för kyrkoherden.

Pastoralen syftar till att kvalitetssäkra en del av begravningsverksamheten (sedan tidigare finns dokument avsett att kvalitetssäkra arbetet kring gravgrävning samt hur kista och grav hanteras efter begravningsakten i kyrka och kapell). I församlingen anställda, som på något sätt har att göra med begravningsverksamheten, särskilt assistenter, präster, diakoner, musiker samt vaktmästare och kyrkogårdspersonal, omfattas av innehållet.

Vid begravningen kommer såväl sorgen och dödens allvar som hoppet och uppståndelsens ljus till uttryck. I begravningsgudstjänsten tar församlingen och de sörjande avsked och överlämnar den som har dött åt Guds barmhärtighet. Det är Svenska kyrkans ansvar att gestalta tron på uppståndelsen från de döda genom Jesus Kristus i mötet med sorgehuset, i begravningsgudstjänsten, i gravskick och i uppföljning.

Den dubbelhet av död och liv, mörker och ljus som finns i varje människas liv och i korsets evangelium sätter således sin prägel på begravningen, men sorgen och döden får en ny och annorlunda karaktär, när den bärs upp av uppståndelsens och den himmelska lovsångens ton. *(Ur kyrkoordningens Inledning kapitel 24.)*

Varje människas liv här på jorden slutar i döden. Det kristna hoppet visar på en fortsättning i evigheten. Men livet för den avlidnes anhöriga förändras - livets sårbarhet blir särskilt tydlig. Följande bibelsammanhang belyser detta:

Psaltaren 90:1-6

Herre, du har varit min tillflykt från släkte till släkte.

Du fanns innan bergen föddes, innan jorden och världen blev till.

Du är Gud från evighet till evighet.

Du låter människan bli mull igen,

du säger: Bli vad du en gång var!

Tusen år är i dina ögon som den dag som förgick igår,
som en av nattens timmar.

Människorna sveper du bort, de är som morgonsömnen.

De förgås av gräset.

Fast det frodas om morgonen är det förgängligt:

Mot kvällen vissnar det och torkar bort.

Johannesevangeliet 11:25-26

Då sade Jesus till henne: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö."

1 Thessalonikerbrevet 4:13–14.

Bröder, vi vill att ni skall veta hur det går med dem som avlider, så att ni inte behöver sörja som de andra, de som inte har något hopp.

Om Jesus har dött och uppstått, vilket vi tror, då skall Gud också genom Jesus föra till sig de avlidna tillsammans med honom.

Omfattning

Den som tillhör Svenska kyrkan har rätt till kyrklig begravningsgudstjänst i Boo församling. För att uppnå detta innefattar begravningsverksamheten hela processen från det första mötet med de anhöriga, via begravningsgudstjänsten och gravsättningen till församlingens mer långsiktiga uppföljning samt alla därtill hörande servicefunktioner. Därmed står det klart att det i pastoralt hänseende inte finns någon skarp gräns mellan det som ingår och det som inte ingår i begravningsverksamheten.

Begravningspastoralen omfattar Boo kyrka och kapellet invid kyrkan. Den gäller alla anställda i församlingen som på något sätt har med begravningsverksamheten att göra, men särskilt präster, musiker, kyrkvaktmästare, kyrkogårdsarbetare, diakonipersonal och anställda på församlingsexpeditionen. Den gäller även präster som inte har sin anställning i Boo församling men som tjänstgör vid begravningsgudstjänsten.

Mål - Syfte

Syftet med församlingens begravningsverksamhet är att erbjuda ett tryggt och medmänskligt sammanhang vid överlämnandet av de döda i Guds händer samt att göra det möjligt för människor som drabbas av förlust att ta ett värdigt avsked i ljuset av det kristna framtidshoppet.

Kyrkor för begravningsgudstjänster

Församlingen erbjuder begravningsgudstjänster i Boo kyrka.

Begravningsgudstjänster kan även hållas i kapellet eller ute på kyrkogården/begravningsplatsen.

Begravningsplatser

Församlingen erbjuder följande gravsättningsformer:

Kistgravar	Boo kyrkogård
Urngravar	Boo kyrkogård och i sällsynta fall på Skogsö
Minneslund	Boo kyrkogård
Askgravplatser	Boo kyrkogård (fr o m hösten 2011)

Förvaring av avlidna

Inför begravning transporterar begravningsbyrån den avlidne i kista till kistmottagningen vid Boo kyrka. Kistorna placeras i särskilda kylar. Vid förvaring under längre tid ansvarar Boo församling för att frysförvaring blir möjlig.

Visning av den avlidne efterfrågas ibland och sker vanligtvis i kapellet. Visning kan också ske före begravningsgudstjänsten i kyrkan.

INFÖR BEGRAVNINGEN

Tillgänglighet och bemötande

Församlingsexpeditionen är öppen varje vardag under kontorstid. Hit kan begravningsbyråerna ringa för att beställa tid för begravningsgudstjänst. Anhöriga kan vända sig hit för att diskutera tider, begära information eller få vägledning om hur man kan komma i kontakt med präst eller musiker.

Information om tillgänglighet till expedition, präst och musiker finns i församlingsbladet och på hemsidan på Internet.

När expeditionen är stängd meddelas på telefonsvarare hur kontakt med präst kan ske. Präst kan i princip nås dygnet runt alla dagar under året.

Bemötandet från både expeditionspersonal, präster, musiker och annan medarbetare ska, när anhörig ringer, vara medmänskligt och får inte ge intryck av stress och ointresse. Vi ska vara behjälpliga, sakligt svara på frågor och förmedla känslan av att församlingen finns som ett stöd i det fortsatta sorgearbetet.

Prästtillgänglighet innan och efter dödsfallet

Vid dödsförberedelse och vid dödsbädden finns församlingen till förfogande. Präst kan kontaktas både för att, som förberedelse, tala om döden och begravningen samt för att finnas med vid dödsbädden som stöd eller för att leda en andakt.

Präst skall snarast efter meddelande om dödsfall ta kontakt med dödsboet för att visa församlingens delaktighet i deras sorg, samt planera för samtal som förberedelse till begravningen.

I god tid innan begravningsgudstjänsten tar präst kontakt med och gör antingen själv besök i sorgehuset eller inbjuder till ett möte antingen i kyrkan eller Kyrkans hus i Orminge. Normalt gäller femdagarsregeln: inte senare än fem dagar efter det att be-

gravningsgudstjänsten beställts och inte senare än fem dagar innan begravningsgudstjänsten ska hållas ska präst kontakta sorgehuset.

Begravningsgudstjänsten planeras i samråd med anhöriga. Viktigt är att visa lyhördhet för önskemål av musik och psalmer. Viktigt är också att musiker blir vidtalad i god tid, för att ge råd och synpunkter.

När anhöriga är bosatta långt ifrån Boo måste man ibland nöja sig med telefonkontakt eller, om de anhöriga kommer på tillfälligt besök, samtal på därför överenskommen plats. Präst står också till förfogande för utfärdsbön, andakt i samband med visning, minnesstund efter begravningsgudstjänsten samt vid urnnedsättning. Präst står vidare till förfogande i det fortsatta sorgearbetet efter begravningen. Präst lämnar även skriftlig information om möjligheter till samtal och deltagande i "Leva-vidare-grupper".

Begravningsbyrån bokar

I de flesta fall har de anhöriga kontaktat en begravningsbyrå som i sin tur vänder sig till församlingen för att boka tid för begravningsgudstjänst i kyrkan eller kapellet. Bokning av församlingskyrka/församlingslokal sker via församlingsexpeditionen.

Konflikter

Det är nödvändigt att begravningsbyrån redan vid bokning informerar församlingsexpeditionen om komplicerade omständigheter råder såsom självmord, trafikolycka eller där gamla och nya familjebildningar kan komma att kollidera i mötet med död och begravning.

Konflikter som rör gravsättning behandlas under rubriken medling.

Begravningsgudstjänsten är offentlig. Ingen anhörig kan hindra en annan att delta i begravningsgudstjänsten. Detta åligger prästen att tydliggöra och hantera. Här är god kommunikation med begravningsbyrån avgörande.

Tacksägelse

Tacksägelse för kyrkomedlem som avlidit ska hållas så snart som möjligt efter dödsfallet, helst före begravningen. Tacksägelsen sker i huvudgudstjänsten och leds normalt av tjänstgörande präst eller diakon. Ett ljus tänds samtidigt som den avlidnes namn läses upp och en bön bes för de anhöriga. De anhöriga får skriftligt meddelande om var och när Tacksägelsen kommer att ske. Tacksägelse kan ske i församlingens gudstjänst även för den som inte är tillhörig Svenska kyrkan eller som är tillhörig annan församling, om anhöriga önskar det.

BEGRAVNINGSGUDSTJÄNSTEN

Allmänt

Begravningsgudstjänsten genomförs enligt gällande kyrkohandbok för Svenska kyrkan.

Begravning kan ske tidigast veckan efter det att dödsfallet anmälts. När många begravningsstider är upptagna eller när viss präst önskas kan tiden fram till begravningsgudstjänsten bli ytterligare utsträckt.

Begravningsgudstjänst på annan plats än i kyrka/kapell hålls i undantagsfall. Sådan begravningsgudstjänst skall godkännas av kyrkoherden.

Kyrkoherde beslutar även om en kyrklig begravningsgudstjänst kan hållas för den som inte tillhör kyrkan.

Begravningsdagar är företrädesvis torsdagar och fredagar. Församlingen kan i undantagsfall erbjuda begravningsgudstjänst och gravsättning andra dagar i veckan.

För kyrkan gäller:

Torsdagar och fredagar kl 11.00 och kl 14.00.

Gravsättning (kista) sker torsdagar kl 11 och kl 14 samt fredagar kl 11.

Gravsättning (urna) sker tisdag – torsdag samt fredag förmiddag.

Begravningsgudstjänstens utformning

Gudstjänstens form

Begravningsgudstjänst hålles i normalfallet med kista, urnakt hålles i undantagsfall.

Anhöriga får vara med vid utformningen av gudstjänsten där alternativa moment förekommer. Församlingen är lyhörd för de anhörigas önskemål.

Diakons medverkan i begravningsgudstjänsten sker om präst, anhöriga och diakonen själv önskar det.

Församlingen erbjuder bårtäcke vid begravning – även vid borgerlig begravning när vårt bårtäcke efterfrågas. När bårtäcke används får blomsterdekoration inte läggas på kistan.

Vanligtvis intar de anhöriga sina platser i kyrkbänkarna innan gudstjänstens början. Ett alternativ med lång tradition är att präst möter de anhöriga vid ingången varefter intåg sker under klockringning. Under gudstjänsten visar präst deltagarna till rätta genom tydliga rörelser, vilket de anhöriga informerats om i förväg för att skapa trygghet.

Förutom vid kistbegravning, där gudstjänstdeltagarna följer kistan till graven, sker avskedstagandet i kyrkan. Inledningsvis tar de närmast sörjande avsked genom att

stanna upp vid och lägga sina handblommor på kistan och därefter återvända till sina platser och därpå sker övrigas avskedstagande på samma sätt. Möjlighet finns för de närmast sörjande att vid behov avvakta med avskedstagandet till efter aktens slut, när övriga gudstjänstdeltagare lämnat kyrkan. Tal vid kistan bör undvikas. De kan lämpligen hållas i samband med minnesstunden. Vid kistbegravning där församlingen följer kistan till graven sker avskedstagandet när kistan sänkts. Även vid kremering kan gudstjänstdeltagarna följa kistan till väntande bil.

Vid kistbegravning i direkt anslutning till begravningsgudstjänsten, där anhöriga också är med, avslutar prästen akten med att lysa frid. Vid kistbegravning i direkt anslutning till begravningsgudstjänsten, där anhöriga inte deltar, följer prästen om möjligt med och avslutar gravsättningen med att lysa frid.

Vid urnnedläggning finns personal med från församlingen. Tid för urnnedläggning bokas med församlingsexpeditionen.

Begravning av barn och foster

Efter samråd med föräldrarna kan begravningsgudstjänst för foster och dödfött barn ske.

Avsked av aborterat foster är en pastoral akt och bör inte vara en offentlig gudstjänst.

Utformning av begravningsgudstjänst för foster och barn görs tillsammans med föräldrarna. Kyrkohandbokens ordning kan användas, men beroende på barnets ålder och situationen i övrigt är församlingen mycket lyhörd för föräldrarnas önskemål.

Musik vid begravningsgudstjänsten

Prästen ansvarar för gudstjänsten och planering sker i samråd med musiker. Prästen skall alltid informeras om vem som är musiker.

Psalm- och musikval bör ske i samråd med präst och kyrkomusiker. Begravningsbyråerna uppmanas att informera de anhöriga om att så tidigt som möjligt kontakta präst och musiker.

Begravningsgudstjänsten är för de anhöriga ett mycket speciellt tillfälle. För många kanske det är det första eller enda mötet med kyrkan. Sorgen, saknaden och minnena står i centrum. Därför är det ett pastoralt ansvar att de anhörigas önskemål beaktas i så stor utsträckning som möjligt. Kyrkans uppgift att förmedla hoppets budskap och tro får inte ges upp, men erfarenheten av att inte ha fått sina önskemål tillgodosedda kan för de anhöriga bli just det som skymmer budskapet.

Lyhördhet är av största vikt och olika sorters musik måste tillåtas. Musik som kan passa vid en begravningsgudstjänst kan vara mindre lämplig vid en annan. Vad som är lämpligt respektive mindre lämpligt hör mindre samman med musikstilen, alla gener är användbara vid begravningsgudstjänster, utan hör mer samman med textens och melodins innehåll, vad som är atmosfärmässigt och tonalt fungerar i kyrkorummet och den givna situationen. Viktigt är att ingenting av det som förekommer vid en begravningsgudstjänst motsäger den kristna tron på Jesus Kristus, hoppet om de

dödas uppståndelse och ett evigt liv. Frågor om musikval hör själavården till och är något prästen och kyrkomusikern har att samtala med de anhöriga om.

När det finns en skillnad mellan församlingens och de anhörigas syn på vad begravningsgudstjänsten vill uttrycka ska församlingen visa hänsyn till de anhörigas önskemål. För många är musiken viktig som ett uttryck för vem den döde var och detta måste församlingen bejaka. En välvillig inställning till de anhörigas musikönskemål är därför angelägen.

I första hand innehåller begravningsgudstjänsten levande musik av kyrkomusiker eller annan musiker, sångsolist eller kör, vilket förstärker känslan av gudstjänstens närhet och äkthet. I kyrkorna finns orgel och piano.

Utvecklingen skapar nya förutsättningar, möjligheter och behov, därför ser församlingen det som rimligt att av pastorala skäl även använda inspelad musik. Vid önskemål om inspelad musik, erbjuds utrymme för denna i anslutning till griftetalet, alternativt under avskedet. Om önskemål finns, spelas gärna orgelmusik under avskedstagandet.

Utsmyckning av kistan och gudstjänstrummet, minnessaker

Utsmyckning vid kistan bör ske i samråd mellan präst, vaktmästare, begravningsentreprenör och anhöriga. Standar, flaggor och annan utsmyckning accepterad i offentliga miljöer, bör kunna rymmas inom ramen för en begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning. Minnessaker i kista och urna är tillåtna dock inte sådant som kan betecknas som miljöfarligt eller som kan skada lokaler och utrustning eller de personer som handskas med kistan.

Gudstjänstförberedelser på plats

I samband med begravningen måste finnas så gott om tid att alla hinner tala med varandra för att reda ut eventuella missförstånd. Alla tjänstgörande ska vara på plats senast 30 minuter före begravningsgudstjänstens början.

Prästen har ansvar för att begravningsgudstjänsten hålls över rätt avliden, kontrollen sker med hjälp av kistkortet.

Innan begravningen börjar bör prästen komma överens med de anhöriga om vem som inbjuder till och tar ansvar för minnesstund. Det normala är att präst har avsatt tid för att delta i minnesstund.

Alla präster ska under gudstjänsten använda mikrofon, som testas i god tid innan gudstjänstens början.

Prästen kan erbjuda möjlighet att tända ett ljus i samband med avskedet.

Barns deltagande i begravningsgudstjänst

Barns deltagande i begravningsgudstjänst är vanligare i dag än tidigare. Dels kanske barnen tillåts synas mer i dag och får vara delaktiga i det som tidigare sågs som de vuxnas angelägenheter, dels har många i dag en friare och mer avslappnad syn på begravningen. Många föräldrar ser barnens deltagande i begravningsgudstjänsten som självklart, inte minst om de haft en nära relation till den döde. Församlingen uppmuntrar därför barns deltagande i begravningsgudstjänsten och stödjer föräldrar

och andra vuxna som känner osäkerhet inför hur barnen kan komma att reagera. Samtidigt är det viktigt att de vuxna tar barnens frågor på allvar och försöker svara på dem. Här har församlingen ett ansvar att vara föräldrar och andra vuxna till stöd. Vid behov kan präst innan begravningen samtala med barnen och svara på frågor.

Den aktuella situationen avgör hur barnens närvaro kommer att påverka gudstjänstens utformning.

Ansvar under begravningsgudstjänsten

Tjänstgörande präst är under pågående begravningsgudstjänst övergripande ansvarig för säkerheten. Han/hon ska hålla sig uppdaterad om hur utrymning ur lokalen ska ske och var uppsamlingsplats är belägen. Vaktmästare skall finnas tillgänglig, vid begravning i kyrka och kapell, under hela begravningsgudstjänsten för att ansvara för säkerheten i lokalen och sköta ljudanläggningen.

Visning i samband med begravningsgudstjänst

Visning kan ske i samband med begravningsgudstjänsten, dock inte efter att överlättelsens moment ägt rum. I och med detta inträder gravfriden och kistan får inte längre öppnas.

Avsked i kyrka/kapell vid kistbegravning

Processionsbärning ingår alltid då gudstjänsten avslutas ute på kyrkogården. Vid tveksamhet inför eller önskan om att inte bära/följa till graven krävs tidig kontakt mellan begravningsbyrå och präst. Släktingar och vänner till den avlidna bör uppmuntras att själva bära. I de fall då begravningsgudstjänsten avslutas i kyrka/kapell och gravsättning sker utan processionsbärning, följer prästen om möjligt med till graven och lyser frid.

Gravsättning av urna

Anhöriga ska informeras om möjligheten att präst kan medverka vid gravsättning av urna som ett naturligt led i uppföljningen av begravningsgudstjänsten och av omsorg om de anhöriga. Anhöriga bör uppmuntras att själva ta ansvar och medverka vid gravsättningen.

Gravsättning i minneslund

Vid begravning i minneslund på Boo kyrkogård medverkar endast personal från kyrkogårdsförvaltningen. Anhöriga är förhindrade att medverka enligt begravningslagens bestämmelser. Gravrätt finns ej.

Om anhöriga vill medverka är gravsättning i askgravplatser ett alternativ. Sådana kommer inom snar framtid att kunna erbjudas på Boo kyrkogård.

Begravningsgudstjänst i annat trossamfunds ordning

Vid förfrågan från annat kristet trossamfund om att i församlingens kyrka få fira begravningsgudstjänst i annan ordning än Svenska kyrkans ska församlingen vara välvillig. Tjänstgörande pastor från sådant samfund ska innan begravningsgudstjänsten kontakta kyrkoherden för samråd.

Tillhörde den döde annat kristet trossamfund än Svenska kyrkan ska församlingen ersättas med clearingavgiften exklusive kostnad för präst.

Rutiner vid förfrågan om begravningsgudstjänst för icke kyrkotillhörig

Normalfallet är att begravningsgudstjänst hålls över avliden kyrkotillhörig. Rätten till kyrkliga handlingar gäller bara dem som tillhör Svenska kyrkan. Om särskilda skäl föreligger för en kyrklig begravning, trots att personen är icke tillhörig, fattar kyrkoherden beslut i frågan i enlighet med KO 42 kap,10 §§. Det kan finnas åtskilliga anledningar till att en avliden inte varit medlem i Svenska kyrkan, till exempel att man inte blivit barndöpt eller att man tillhört en annan kristen kyrka. De anhöriga skall alltid informeras om alternativa ceremonier, eftersom i synnerhet ett utträde ur kyrkan bör respekteras. Om det vid samtal med de anhöriga kommer fram att den döde, trots frånvaron av medlemskap, haft en kristen tro eller att detta skett av andra orsaker än av avståndstagande från kyrkans tro och lära, kan begravningsgudstjänst medgivas.

Vid förfrågan om begravningsgudstjänst för icke kyrkotillhörig ska således grundregeln vara att respektera det val som den döde gjorde i livet när denne utträdde ur eller avstod från att bli medlem i Svenska kyrkan. Församlingen skall därför avstå från att hålla begravningsgudstjänsten.

Präst, som ej har sin tjänst i församlingen och som på anhörigas anmodan påtagit sig uppgiften att tjänstgöra vid icke kyrkotillhörigs begravningsgudstjänst, har att följa denna begravningspastoral.

Om sådan präst genom samtal med de anhöriga bedömer att begravningsgudstjänst kan hållas godtar församlingen detta som skäl för att medge att begravningsgudstjänst firas. Sådan präst är genom sitt åtagande inte på något sätt anställd av församlingen och kan inte få någon ersättning av församlingen. I dessa fall ska dödsboet efter den döde ersätta församlingens kostnader med den för sådana fall rekommenderade avgiften (3 x clearingavgiften).

Borgerliga begravningar

Kapellet invid Boo kyrka kan användas vid borgerliga begravningar. Vid större begravningar hänvisas till Storkällans kapell i Älta.

Präst anställd i församlingen kan inte förrätta borgerlig begravning.

Minnesstund

Minnesstund hålls ofta i salen under kyrkan, i Kyrkans Hus i Orminge eller i annan närbelägen lokal. Församlingen tillhandahåller hyresfritt lokal för minnesstund i kyrksalen och i Kyrkans Hus. Minnesstunden ombesörjs oftast av fristående serveringsfirma anlita av begravningsbyrån. Minnesstund i de anhörigas hem eller på andra platser förekommer också. Om de anhöriga önskar, kan prästen också vara den som hälsar välkommen till minnesstunden, inleder och avslutar den genom att uttrycka de anhörigas tack till deltagarna. Prästen kan t ex även läsa minnesadresser, leda kort andakt eller psalmsång. Vid minnesstunden ges tillfälle till fler att i ord och ton teckna den avlidnes minne. Sånger med mer allmänt innehåll, inspelad musik hör ofta bäst hemma här.

Minnesgudstjänst

Alla helgons dag firas gudstjänst till minne av dem som under det gångna året avlidit. Ljus tänds för de avlidna kyrkomedlemmarna. Inbjudan till minnesgudstjänsten sker skriftligen till den som anges som närmast anhörig på begravningsbyråns beställningsblankett, samt genom annonsering i församlingsblad, lokaltidningen och anslag. Kyrka och kapell står öppen för ljusständning, stillhet och samtal under Alla helgons dag.

Leva-vidaregrupper och hembesök

Leva-vidaregrupper anordnas kontinuerligt i församlingen. Inbjudan skall ske till samtal för sörjande. Församlingen inbjuder även till Leva- vidaregrupper för barn och tonåringar. Öppenhet skall finnas för önskemål om enskilda samtal och uppföljande hembesök.

Samverkan

Samtal bör föras mellan alla som berörs av begravningsprocessen, yrkesspecifikt över församlingsgränserna och på kontraktsnivå, där präster, musiker och diakoner får utrymme att tala med varandra. Det är av största vikt att samtalen med begravningsbyråerna fortsätter, gärna organiserat med jämna intervall. Medarbetarna vid kyrkogårdsförvaltningen bör också finnas med i dessa samtal, för ökad ömsesidig förståelse och samsyn kring hur vi i församlingen vill arbeta praktiskt och teologiskt med begravning.

Begravningsbyråer

Eftersom det i regel är till begravningsbyrån de anhöriga först vänder sig vid ett dödsfall och begravningsbyrån blir dödsboets ombud vid ombesörjandet av allt som hör till dödsfallet är det viktigt att församlingen har goda relationer till begravningsbyråerna.

Genom dialog med begravningsbyrån vill församlingen få det som rör begravningsgudstjänsten, t.ex. psalm- och musikval, att avhandlas vid de anhörigas möte med präst eller kyrkomusiker och inte på begravningsbyrån. Samverkans- och samarbetsfrågor diskuteras efter hand som behov uppstår.

Begravningsbyråns representant är närvarande vid begravningsgudstjänsten och finns till hands för att stödja deltagarna.

Skolor

Församlingen erbjuder förskola och skola inom församlingens gränser samtal eller lektioner om död och begravning samt besök i kyrkorna och på kyrkogårdarna.

Vid dödsfall av elev eller skolpersonal är församlingen beredd att möta skolan, hålla minnesstund och, om begravningen ska ske i församlingen, informera om möjligheten till och stödja skolans deltagande i begravningsgudstjänsten och avskedstagan- det samt besök på kyrkogården.

Kris och katastrofer

Församlingens handlande och hur samverkan mellan församlingen och övriga samhällsfunktioner går till vid kris och katastrofer beskrivs i församlingens kris- och beredskapsplan.

Miljöhänsyn

Församlingens mål med sitt miljöarbete är att bringa de skadliga effekterna av sin verksamhet till ett minimum. Användning av material och arbetsmetoder ska ske med tanke på att orsaka så liten miljöpåverkan som möjligt. Källsortering och återvinning av förbrukat material sker, såväl när det gäller de anställdas verksamhet som det som kyrkogårdsbesökare lämnar efter sig.

Kistor och urnor är numera tillverkade av dokumenterat miljövänligt material och förgängliga i sin form. Församlingen har inget eget krematorium, varför de flesta kremationer utförs i krematoriet i Älta.

Etiska riktlinjer

Begravningslagen anger otvetydigt att begravningsverksamhet ska ske på ett värdigt sätt och så att inte stoftet kommer till skada.

Reglerna om griftefrid finns i Brottsbalken, 16 kap 10§: "Den som obehörigen flyttar, skadar eller skymfligen behandlar lik eller avlidens aska, öppnar grav eller eljest gör skada eller ofog på kista, urna, grav eller annat de dödas vilorum eller på gravvård, döms för brott mot griftefrid till böter eller fängelse i högst två år."

Anhöriga ska med full säkerhet kunna lita på att stoftet av den avlidne också efter begravningsaktens slut handhas med den omsorg och värdighet som man dittills visat.

När de sörjande lämnar kistan, i kyrkan eller sänkt i jorden, ska de kunna känna fullt förtroende för det sätt på vilket Svenska kyrkan utför sitt uppdrag att värdigt och respektfullt omhänderta kistan och ombesörja gravgrävning, gravsättning, gravfyllning och vård av begravningsplatsen.

Den som är anställd inom begravningsverksamheten företräder de värden och den etik som förutsätts för uppdragets utförande. Man är inte "bara" kyrkogårdsarbetare utan är delaktig i något som berör människors djupaste känslor. I allt arbete på kyrkogården måste hänsyn tas till människors sorg och behov av respekt, empati, tillit och stillhet.

Personalen inom kyrkogårdsförvaltningen följer de etiska regler vid gravsättning som gäller sedan 2008-05-21 (se dokument hos Kyrkogårdsförvaltningen) .

Den frid som gravrummet representerar ska också präglade det sätt på vilket graven iordningställs efter det att kistan lämnats där. Samma omsorg och noggrannhet i att utföra arbetet på ett värdigt sätt ska visas vid varje tillfälle. När arbetet med gravgrävning och gravfyllning sker utan insyn ska det ändå utföras som om anhöriga vore på plats. Benbitar som medföljer den uppgrävda jorden behandlas respektfullt och göms i jordhögen för att sedan återföras i graven när den återfylls. Återfyllning sker på sådant sätt att kistan ej kommer till skada eller på annat sätt utsätts för ovärdig behandling.

Framtida sättningar i marken skall inte förebyggas utan åtgärdas genom påfyllnad av jord.

Utbildningsplan

Församlingens personal deltar i relevant fortbildning gällande etiska frågor och kyrkans lära och människosyn. Kontinuerligt förs samtal om kyrkans uppgift och ansvar.

Kommunikationsplan

Information till församlingens kyrkotillhöriga sker via församlingsbladet, församlingens hemsida på Internet och vid behov genom annonsering i lokaltidningen.

Medling

När anhöriga till avliden som tillhört församlingen är oense om huruvida den döde ska kistbegravas eller kremas skall på begäran medling ske enligt begravningslagen 5 kap. 3§ på den ort där den avlidne senast var folkbokförd. Uppgiften ryms inom begravningsverksamheten och utförs av kyrkogårdschefen i samråd med kyrkoherden. Sådana tvister kan även innehålla frågor om begravningsgudstjänst skall hållas eller inte, var den i så fall skall firas, på vilken begravningsplats gravsättningen skall ske på.

Om medlingsförslaget inte godtas, skall huvudmannen (Boo församling) genom medlaren med eget yttrande hänskjuta tvisten till länsstyrelsen.

Medlaren tar särskilt i beaktande önskemål som den avlidne kan ha haft samt tar hänsyn till parternas personliga förhållande till den avlidne, främst sammanlevnad, släktskap eller annan nära anknytning.

Uppföljning

En gång om året skall denna begravningspastoral utvärderas och eventuella brister och önskemål som framkommit beaktas. Utgångspunkt för detta är dels ett årligt samtal med de större begravningsbyråerna på orten, dels samtal och utvärderingar av berörd personal. Med stöd av vad som framkommer vid dessa samtal ansvarar kyrkoherden för att kyrkorådet vid behov får underlag för beslut om ändringar av gällande begravningspastoral.